

РЕШЕНИЕ

2022 елның 25 ноябре

КАРАР

№ 55

Татарстан Республикасы Сарман
муниципаль районның «Зур Нөркәй
авыл жирлеге» муниципаль
берәмлеге Уставына үзгәрешләр
керту турында

«Россия Федерациисенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2021
елның 30 апрелендәге 116-ФЗ номерлы Федеरаль законның 7 статьясы, «Россия
Федерациясендә дәүләт контроле һәм муниципаль контроль турында «Федеरаль закон
кабул ителүгә бәйле рәвештә Россия Федерациисенең аерым закон актларына
үзгәрешләр керту хакында» 2021 елның 11 июнендәге 170-ФЗ номерлы Федеरаль
законның 62 статьясы, «Россия Федерациисе Бюджет кодексына үзгәрешләр керту
турында һәм Россия Федерациисе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләренең
тамәлдә булуын туктатып тору хакында» 2021 елның 28 июнендәге 228-ФЗ номерлы
Федеरаль законның 2 статьясы, «Россия Федерациисенең аерым закон актларына
үзгәрешләр керту турында» 2022 елның 14 мартаңдагы № 60-ФЗ Федеरаль законның 5
статьясы, «Россия Федерациисе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләре» Татарстан
Республикасында жирле үзидарә турында «2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы
Татарстан Республикасы законы белән, Сарман муниципаль районы «Зур Нөркәй авыл
жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 78-80 ст. нигезендә, Татарстан
Республикасы Сарман муниципаль районы Зур Нөркәй авыл жирлеге Советы КАРАР
ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районның «Зур Нөркәй авыл
жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына күшымта нигезендә үзгәрешләр кертергә.
2. Әлеге карап тамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.
3. Әлеге каарарны тамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә
жибәрергә.
4. Әлеге каарарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Сарман
муниципаль районның Зур Нөркәй авыл жирлеге башлыгына йөкләргә.

Зур Нөркәй авыл жирлеге
Советы рәисе

Р.М.Гайсин

Сарман муниципаль районы Зур Нөркәй авыл жирлеге Советының 2022 елның 25 ноябрендәге 55 номерлы карарына күшүмтә

**Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы
«Зур Нөркәй авыл жирлеге»
муниципаль берәмлек Уставына үзгәрешләр һәм ёстәмәләр**

1. 7 статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында «аларның үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру» сүзләрен «жирлек территориясен төзекләндерү қагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм курсәтелүче хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэммин итү таләпләрен үтәү предметы булган төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контролъне гамәлгә ашыру» сүзләренә алмаштырырга;

2. 17 статьяның 10 өлешен тубәндәге редакциядә бәян итәргә:

«10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) Советның норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм муниципаль берәмлек халкына гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукий акт проекты белән алдан ук таныштыруны, шул исәптән аны жирле үзидарә органының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру юлы белән яисә жирле үзидарә органының үз эшчәнлеге турында мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә, «Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүматы» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә (PRAVO.TARSTARU) яисә муниципаль берәмлек проектында, 2009 елның 9 февралендәге «Дәүләт хакимијите органнары» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәгә рәсми сайтында (алга таба - жирле үзидарә органнарының рәсми сайтларына керүен тәэммин итү турында) Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алып, үз эшчәнлекләре турында мәгълүматны муниципаль берәмлекнең рәсми порталында урнаштыру мөмкинлеген, шул исәптән рәсми порталында яшәүчеләрнең гавами хокукий мәгълүмат сайтында (шул исәптән рәсми сайтта) бастырып чыгаруны нигезендә урнаштыру мөмкинлеген, аларны гавами рәвештә бастырып чыгаруны күздә тота.

Муниципаль берәмлек уставында һәм (яисә) Жирлек Советының норматив хокукий актларында әлеге өлешнең беренче абзацында курсәтелгән материалларны һәм мәгълүматны урнаштыру, муниципаль берәмлек кешеләренең муниципаль хокукий акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеген тәэммин итү, шулай ук рәсми сайтынң мондый максатлары өчен мәжбүри файдалану турындагы таләпләрне үтәп, гавами тыңлауларда муниципаль берәмлек халкының катнашуы өчен «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы файдаланылырга мөмкин, әлеге статьяның максатлары өчен файдалану тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

3. 17 статьяның 3 өлешендәге 3 пунктын тубәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару қагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызынлау қагыйдәләре проектлары, территорияләрне төзекләндерү қагыйдәләре проектлары, расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә яисә рәхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпилуга, капитал төзелеш

объектларын реконструкцияләүгө рөхсәт бирү түрүндагы каарлар проектларына, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ тәзелеш объектларыннан рөхсәт итеплән файдалануның бер төрен һәм мондый файдалануның башка төрен үзгәрту мәсьәләләренә, жирдән файдалануның расланган кагыйдәләре булмаганды һәм тәзелеш корылмалары төзү түрүндагы кануннар нигезендә гавами тыңлаулар яисә ижтимагый фикер алышулар үткәрелә";

4. 18.1 статьяда:

3 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 10 пункт өстәргә:

«10) торак пункт территориясенең өлеге өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын керту һәм куллану мәсьәләсе буенча жирлек составына керә торган торак пункт территориясе өлешендә Татарстан Республикасы законы нигезендә.»;

б) 4 нче өлешне түбәндәге редакциядә бирергә:

«4. Гражданнарның җыенны жирлек башлыгы яисә сайлау хокуына ия, кимендә 10 кеше яши торган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

Өлеге статьяның 3 өлешендәге 5 пунктында караган гражданнарның җыенны, 10 кешедән дә ким булмаган санда торак пункт территориясенең тиешле өлешендә яшәүче кешеләр төркеме инициативасы белән, Жирлек Советы тарафыннан чакырылырга мөмкин.

Гражданнарның үзара салым акчаларын керту һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча гражданнар җыенны үткәрелергә мөмкин Сарман муниципаль районы чикләрендә жирлек составына керүче торак пункт территориясенең бер өлешенең чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.»;

5. түбәндәге эчтәлекле 21.1 статья өстәргә:

«21.1 статья. Инициатив проектлар

1. Жирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокуы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча инициатив проект кертелергә мөмкин. Инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган жирлек территориясенең бер өлешен билгеләү тәртибе Жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны керту инициативасы белән уналты яшькә житкән һәм жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждан, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) инициатив төркем чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны Жирлек Советының норматив хокукий акты белән киметелергә мөмкин. Жирлек Советының норматив хокукий акты нигезендә проект инициаторы булу хокуы шулай ук жирлек территориясендә эшчәнлек алыш баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Тикшерү актында түбәндәге мәгълүмат булырга тиеш:

- 1) жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблемаларны тасвирлау;
  - 2) курсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
  - 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
  - 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәклө чыгымнарның алдан исәпләве;
  - 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;
  - 6) планлаштырыла торган (мөмкин) финанс, мәлкәт һәм мәлкәт түрүнда белешмәләр
- (яисә) өлеге проектны гамәлгә ашыруда кызықсынучы затларның хезмәт катнашуы;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләмнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләменә курсәтү;

8) Авыл жирлеге территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешенә авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртип нигезендә курсәтү;

9) Авыл жирлеге Советы карарында каралган башка белешмәләр.

4. Башкарма комитетка кертелгәнче инициатива проекты Гражданнар жыенында, жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән гражданнар территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча жыелышында яисә конференциясендә, инициатив проект турында фикер алышу, аның халык мәнфәгатъләренә туры килүен билгеләү максатыннан каралырга тиеш.

Инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатчанлыгы, шулай ук гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан инициатив проектны хуплау турында карап кабул итү. Шул ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яки гражданнарның бер конференциясендә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советы карары белән шулай ук гражданнардан сорашып белешү, имзалар жыю юлы белән инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау мөмкинлеге карала ала.

Инициатив проектны гамәлгә керткәндә проектның инициаторлары Жирлек Башкарма комитетына гражданнарның жыены, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсен, гражданнарның сораштыру нәтижәләрен һәм (яисә) гражданнарның инициатив проектка Жирлек халкы яисә аның өлеше тарафыннан ярдәм күрсәтүне раслый торган имзалар көгазыләрен тагалар.

5. Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына керту турындагы мәгълүмат Жирлек жирлегенең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә инициатив проект жирле администрациягә кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге статьяның З өлешендә күрсәтелгән белешмәләрне, шулай ук проектның инициаторлары хакында булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар үзләренең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү срокын күрсәтеп, башкарма комитетка хәбәр ителә. Үзләренең искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә житкән Жирлек халкы жибәрергә хокуклы. Күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Сарман муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

Авыл торак пункттында күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пункттының старостасы гражданнарына житкерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән алып 30 көн эчендә һичшикsez каралырга тиеш. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты инициатив проектны карау нәтижәләре буенча тубәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендей эшләүне жирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектын тәэзү һәм карау тәртибенә туры китереп (жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр керту) тиешле максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) дәвам итәргә;

2) Инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты тубәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

- 1) инициатив проектны көртүнөң һәм аны қарауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
- 2) инициатив проектның Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары таләпләренә, Жирлек уставына туры килмәве;
- 3) жирле үзидарә органнарының кирәклө вәкаләтлөре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;
- 4) инициатив түләүлөре барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәклө чаралар күләмендә жирле бюджет чаралары булмау;
- 5) инициатив проектта тасвириланган проблеманы нәтижәлерәк хәл иту мөмкинлеге булу;
- 6) инициативалы проектны конкурс буенча сайлап алуны узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты хокуклы, ә әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында каралған очракта проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргө, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы яисә дәүләт органы қарамагына аларның компетенцияләре нигезендә тәкъдим итәргө тиеш,

9. Инициатив проектларны курсәту, көртү, фикер алышу, қарау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәру тәртибе Жирлек Советының (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданнар жыененың) тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларга карата инициатив проектлар булырга тиешле белешмәләр составына таләпләр, инициатив проектларны қарау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукий акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлеге статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11 һәм 12 өлешләрендәге таләпләр кулланылмый.

11. Жирлекнең башкарма комитетына берничә инициативалы проект көртөлгән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундай ук өстенлекле проблемаларны тасвиirlap, башкарма комитет Жирлек конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәру коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны төзу һәм аларның эшчәнлек тәртибе Жирлек Советы қаравы белән билгеләнә. Коллегия органның (комиссиянең) составы Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Мондый чакта коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми санының яртысы Халык советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны қарауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян иту мөмкинлеге тәэммин итепергә тиеш.

13. Проектның инициаторлары, Поселение территориясендә гражданнар жыене, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтле башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациисе законнарында билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациисе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны жәмәгать контролендә тотарга хокуклы.

14. Инициатив проектны Поселения Башкарма комитеты тарафыннан қарау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашырудың кызыксынуучы затларның мәлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашу турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Поселениең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш.

Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары түрүнде Жирлек Башкарма комитетының хисабы Инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән соң 30 календарь көн эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Жирлекнең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мәмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Сарман муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пункттәндә күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пункттәндә старостасы гражданнарына житкерелергә мәмкин.».

6. 25 статьяның 5 пунктындағы 7 пунктчасының 3 абзацында «, акцияләр» сүзен төшереп калдырырыга;

7. 35 статьяның 1 өлешиндәге 7 пункттын түбәндәге редакциядә бирергә:

«7) Россия Федерациясе гражданлығы яисә чит ил гражданлығы - Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлығы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлығы булу йә яшәүгә хокукны раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы дигән чит ил гражданы яисә, Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә нигезендә Россия Федерациясе гражданы территориясендә дайими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә бүтән документ булу;»;

7. 40 статьяның 1 өлешиндәге 9 пункттын түбәндәге редакциядә бирергә:

«8) Россия Федерациясе гражданлығы яисә чит ил гражданлығы - Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлығы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлығы булу йә яшәүгә хокукны раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы дигән чит ил гражданы яисә Россия Федерациясе халықара шартнамәсендә нигезендә Россия Федерациясе гражданы территориясендә дайими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы булу хокуки, әгәр Россия Федерациясенең халықара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;»;

9. 43 статьяда:

1 өлешиңең 7 пунктындағы өченче абзацны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Жирлек территориясен тәзекләндерүү кагыйдәләрен раслый, тәзекләндерүү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра, аның предметы булып Жирлек территориясен тәзекләндерүү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэмин итү таләпләрен үтәү тора, Жирлек территориясен күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә тәзекләндерүүне оештыра, шулай ук торак пунктлары чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарыннан, аеруча саклана торган табигать территорияләреннән файдалануны, саклауны, аларны торғызуны оештыра;»;

3 нче өлешиңе түбәндәге редакциядә бирергә:

«3. Жирлекнең башкарма комитеты муниципаль контрольне гамәлгә ашыруға вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендәге Жирлек Башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дәүләт контроле (кузәтчелеге), муниципаль контроль өлкәсендә бердәм дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) Поселение территориясендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә

ашыру;

3) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

Муниципаль контроль тәрләрен оештыру һәм гамәлгә ашыру «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән жайга салына.»;

10. 44 статьяның 2 пунктындагы 2 пунктчада «(вәкиллекле) дәүләт хакимиите органында» сүzlәрен «органга» сүзенә алмаштырырга;

11. Түбәндәге эчтәлекле 46.1 статья ёстәргө:

«46.1 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс яғыннан һәм башкача тәэммин иту

1. Әлеге Уставның 21.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин иту чыганагы булып, жирлекнәң тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында Татарстан Республикасы бюджетыннан инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансферлар күләмнәрен исәпкә алыш, төзелә торган инициатив проектларны гамәлгә ашыруга жирле бюджет турынdagы карап белән каралган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив түләүләр дигәндә, конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе законнары нигезендә ирекле нигездә түләнә торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчерелә торган гражданнарның, индивидуаль эшкуарларның һәм төзелгән юридик затларның акчалары аңлашыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше барлыкка килгән очракта, курсәтелгән түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш.

Жирле бюджетка күчерелгән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе поселок Советы карапы (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи гражданнар жыене карапы) белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру шулай ук кызыксынган затларның ихтыярый һәм (яисә) хәzmәт катнашуы рәвешендә дә тәэммин итепергә мөмкин.».

12. 58 статьяда:

б) 3 нче өлешне түбәндәге редакциядә бирергә:

«3. Башка муниципаль берәмлекләрнең эшкуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен яңа таләпләр билгели торган яисә муниципаль норматив хокукий актларда элек каралган мәжбүри таләпләрне үзгәртә торган муниципаль хокукий актлары проектлары, инвестиция эшчәнлеге субъектлары өчен бурычлар, жирле үзидарә органнары үtkәрә торган жайга салу йогынтысын Татарстан Республикасы законы нигезендә муниципаль норматив хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә бәяләнергә мөмкин, мона тубәндәгеләр керми:»

б) 3 өлешнең 5 абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Муниципаль норматив хокукий актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләү эшкуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен артык бурычлар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә этәрә торган нигезләмәләрне, шулай ук эшкуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлек субъектларының һәм жирле

бюджетларның нигезләнмәгән чыгымнары барлыкка килүгө ярдәм итә торган нигезләмәләрне ачыклау максатларында уздырыла»;

13. 70 статья:

7 өлешиңең 2 абзасына түбәндәге эчтәлекле яңа абзац өстәргә:

«- Россия Федерациясенең милли үсеше максатларын һәм гавами хакимият органнары эшчәнлегенең аларга ирешү юнәлешен билгели торган документлар;»;

өченче - жиленче абзацларны тиешенчә дүртенче - сиғезенче абзацлар дип санарга;

10 нче өлешиңе түбәндәге редакциядә бирергә:

«10. Жирлек бюджетты түрүндагы карап белән түбәндәгеләр раслана:

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.1 статьясында карапларда бюджет көрөнөрөнөң баш администраторлары исемлеге;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2 статьясында карапларда бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

- чыгым төрлөренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) яисә чыгым төрлөренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), чыгымнар төрлөренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) чыгымнарының максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), бюджетлар чыгымнары классификациясенең чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясенең тиешле бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законында, муниципаль Советның хокукый актында билгеләнгән очракларда бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

- бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларыннан тыш, чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорының беренче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән караплар бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән караплар чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә); чираттагы финанс елына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары (чираттагы финанс елы һәм план чоры);

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан (чираттагы финанс елы һәм план чорының елдан-ең) килүче елның 1 гыйнварына торышы буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр

буенча бурычның югары чиге күрсәтелеп;

- федераль бюджетның һәм Россия Федерациясе бюджетттан тыш дәүләт фондлары бюджетларының, Татарстан Республикасы бюджетының һәм бюджетттан тыш дәүләт территориаль фондлары бюджетларының, жирле бюджетның Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законында, Поселение Советының муниципаль хокукий актында билгеләнгән башка күрсәткечләре.».

14. 72 статьяның 1 өлешендә «торак пункт» сүзләреннән соң «(яисә аның территориясенең өлешләре)» сүзләрен естәргә;

15. 80 статьяның 2 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Жирлек уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм естәмәләр керту турында Жирлек Советы каары аларны дәүләт теркәвенә алганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш һәм алар рәсми басылып чыкканнан соң әлеге Устав нигезендә, шулай ук әлеге Устав нигезендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталы» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм шулай ук Россия Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукий актлар» порталында (<http://pravo-minjust>) урнаштыру юлы белән үз көченә керә. Жирлек башлыгы муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр керту турында Жирлек Уставы, муниципаль хокукий акт турында белешмәләр керту хакында хәбәрнамә кергән көннән алыш җиде көн эчендә әлеге Уставка үзгәрешләр һәм естәмәләр керту турында Жирлек Советы каарын «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәве турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр керту хакында.».